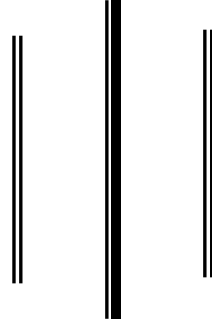
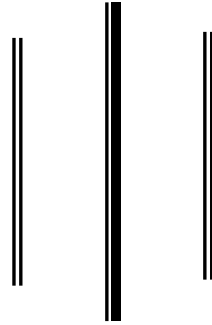

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको गैर-स्थलगत
सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०७८/७९
चौथो त्रयमास - २०७९ असार

नेपाल राष्ट्र बैंक
लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
बालुवाटार, काठमाडौं

खण्ड (१)

१. परिचय उद्देश्य तथा संख्यात्मक विवरण

- १.१ परिचय
- १.२ उद्देश्य
- १.३. प्रमुख संख्यात्मक विवरण

खण्ड (२)

२. लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको त्रैमासिक स्थिति

खण्ड (३)

३. निर्देशन पालना स्थिति

खण्ड (१)

परिचय तथा उद्देश्य

१.१. परिचय

२०७८ असार मसान्तसम्ममा ७० वटा “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु रहेकोमा नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. र विन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि., आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. र देउराली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. तथा सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. र वोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. एक आपसमा गाभिएको, इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.ले नेपाल एगो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.लाई र युनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. ले घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. लाई प्राप्ती गरेपश्चात् यस बैंकको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र २०७९ असार मसान्तसम्म ६५ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु संचालनमा रहेका छन्। उक्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले यस विभागमा पेश गरेको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को चौथो त्रयमाससम्मको अपरिष्कृत वित्तीय विवरणको आधारमा नेपाल राष्ट्र बैंक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली २०७४ को परिच्छेद ५ बमोजिम गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण (Off-site Supervision) गरी समग्र वित्तीय स्थितिको विश्लेषण तथा निर्देशन पालनाको अवस्था सहितको प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको छ।

१.२. उद्देश्य

- (क) यस बैंकबाट वित्तीय कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको समग्र वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण एवम् मूल्याङ्कन गर्ने।
- (ख) गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणबाट प्राप्त पूर्वसावधानी संकेत (Early Warning Signals) को आधारमा स्थलगत निरीक्षणको लागि सूचना प्राप्त गर्ने।
- (ग) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुबाट प्राप्त वित्तीय विवरण एवम् अन्य कागजातहरुको अध्ययनको आधारमा प्रचलित नियम कानून तथा निर्देशनहरुको पालना भए/नभएको यकिन गर्ने।

१.३. सीमा

- (क) प्रतिवेदनमा २०७९ असार मसान्तमा संचालनमा रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको अपरिष्कृत वित्तीय विवरणहरु समावेश गरिएको छ।
- (ख) अनुपालनाको सन्दर्भमा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७८ मा भएको व्यवस्थाको अनुपालना स्थितिलाई उल्लेख गरिएको छ।

खण्ड (२)
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको त्रैमासिक स्थिति

२.१ पहुँच

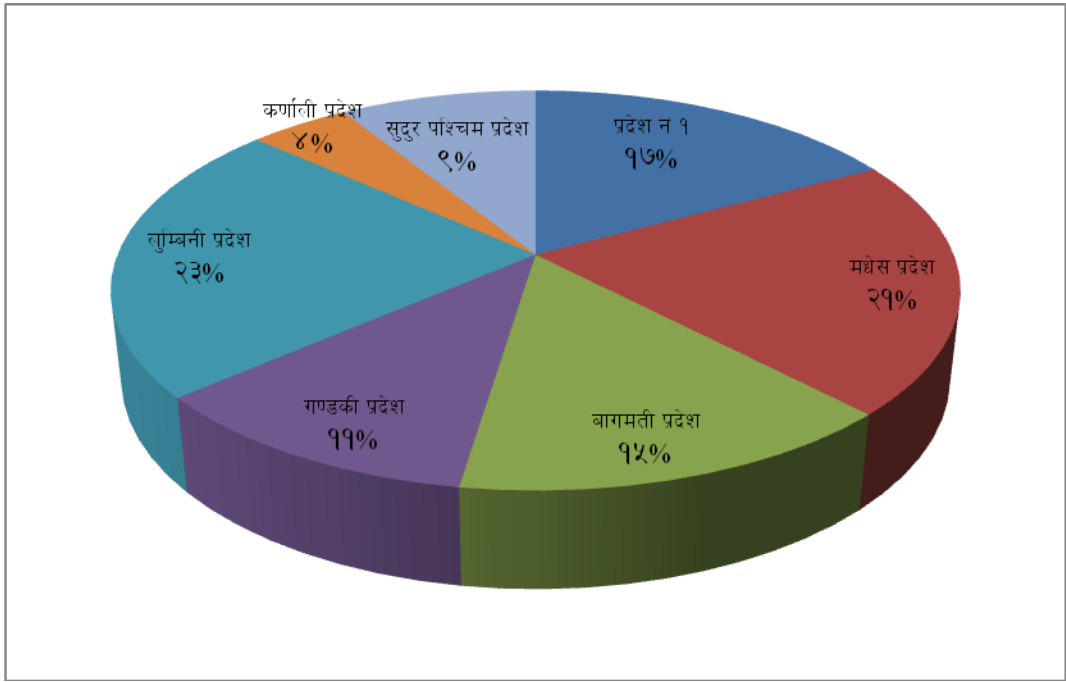
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको संख्या पछिल्लो समयमा मर्जर तथा एक्विजिसनका कारण घट्दो क्रममा रहेतापनि शाखा विस्तारको क्रम भने जारी नै रहेको छ । २०७८ असार मसान्तसम्ममा ७० वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु रहेकोमा २०७९ असार मसान्तसम्ममा उक्त संख्या घटेर ६५ कायम भएको छ । ६५ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु मध्ये ४ वटा थोक कर्जा प्रदायक संस्था रहेका छन् भने बाँकी ६१ वटा खुद्रा कर्जा प्रवाह गर्ने लघुवित्त संस्थाहरु रहेका छन् । लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको शाखा संख्या २०७८ असारको तुलनामा २०७९ असार मसान्तमा ९.५४ प्रतिशतले वृद्धि भई ५ हजार ६२ पुगेको छ । सो अवधिमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको सदस्य संख्या १२.८७ प्रतिशतले वृद्धि भई ५८ लाख ६० हजार २ ऋणी संख्या १०.४० प्रतिशतले वृद्धि भई ३३ लाख ३ हजार पुगेको छ ।

तालिका २.१: लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको पहुँच स्थिति

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
कुल संस्था संख्या	८४	७०	६५	-१६.६७	-७.१४
कुल शाखा संख्या	३,९४६	४,६२१	५,०६२	१७.११	९.५४
कार्य क्षेत्र रहेको जिल्ला	७७	७७	७७	०.००	०.००
कुल केन्द्र संख्या (हजारमा)	३११	३६३	४२९	१६.७१	१८.१३
कुल समूह संख्या (हजारमा)	१,०४०	१,१८३	१,३५२	१३.७८	१४.२३
कुल सदस्य संख्या (हजारमा)	४,६८७	५,१९१	५,८६०	१०.७६	१२.८७
कुल ऋणी संख्या (हजारमा)	२,७८३	२,९९२	३,३०३	७.५१	१०.४०
कुल कर्मचारी संख्या	१९,०१७	२०,८७२	२३,३०३	९.७५	११.६५
राष्ट्रिय स्तरका संस्था*	४४	४७	४६		
क्षेत्रीय/जिल्ला स्तरका संस्था	२५	८	६		
प्रादेशिकस्तरका संस्था	१५	१५	१३		

*उपरोक्त राष्ट्रिय स्तरका संस्थाहरुमध्ये थोक कर्जा प्रदायक संस्थाहरुको संख्या ४ रहेको छ ।

चाट २.१: प्रदेशगत रुपमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखा उपस्थिति (प्रतिशतमा)

प्रदेशगत रुपमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखाहरु लुम्बिनी प्रदेशमा सबैभन्दा बढी रहेको देखिन्छ । २०७९ असार मसान्तसम्ममा उक्त प्रदेशमा भएका शाखाको संख्या कुल शाखा संख्याको २३ प्रति शत (११६० शाखाहरु) रहेको छ । पहुँचका हिसावले कर्णाली प्रदेशमा लघुवित्त संस्थाको उपस्थिति न्यून रहेको देखिन्छ । उक्त प्रदेशमा कुल शाखा संख्याको ४ प्रतिशत (२३० शाखाहरु) मात्रै शाखाहरु संचालनमा रहेका छन् ।

२.२ पुँजीकोष

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको पुँजीकोषको स्थिति समग्रमा सन्तोषजनक रहेको छ । यस बैकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन- २०७८ को निर्देशन नं. १ अनुसार लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले आफ्नो जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा न्यूनतम प्राथमिक पुँजी र पुँजीकोष क्रमशः ४ प्रतिशत र ८ प्रतिशत कायम गर्नु पर्ने वैधानिक प्रावधान रहेको छ । २०७९ असार मसान्तमा समग्रमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपातमा प्राथमिक पुँजी र पुँजीकोष क्रमशः ११.८७ प्रतिशत र १३.०० प्रतिशत रहेको छ । समीक्षा अवधिमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको चुक्ता पुँजी २०७८ असार मसान्तको तुलनामा २१.६४ प्रतिशतले र जोखिम भारित सम्पत्ति २०.३५ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको चुक्ता पुँजी र जोखिम भारित सम्पत्ति क्रमशः १५.०९ प्रतिशत र ३८.१२ प्रतिशतले बढेको थियो ।

तालिका २.२: पुँजीकोष सम्बन्धी विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
चुक्ता पुँजी	२,१४९.५३	२,४७३.९८	३,००९.३१	१५.०९	२१.६४
प्राथमिक पुँजी	३,५११.७३	४,५७३.८५	५,६६९.११	३०.२५	२३.९५
पुँजी कोष	३,८२०.५१	४,९९६.३५	६,२०८.०३	३०.७८	२४.२५
जोखिम भारित सम्पत्ति	२८,७२०.२८	३९,६६९.८८	४७,७४२.५६	३८.१२	२०.३५
प्राथमिक पुँजी /जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (प्रतिशत)	१२.२३	११.५३	११.८७		
पुँजी कोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (प्रतिशत)	१३.३०	१२.५९	१३.००		

२.३ वित्तीय स्रोत संकलन

२.३.१ थोक कर्जा प्रदायक : थोक कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सापटी रकममा वृद्धि भएको छ । यस्ता लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको प्रमुख वित्तीय स्रोत पुँजी र सापटी रहेको छ । २०७९ असार मसान्तसम्ममा थोक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले ४७ अर्ब ३७ करोड वित्तीय स्रोत संकलन गरेका छन् जुन २०७८ असार मसान्तको तुलनामा १४.४९ प्रतिशतले अधिक देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वित्तीय स्रोत संकलनमा २०.५० प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले प्राथमिक पुँजीको बढीमा ३० गुणासम्म वित्तीय स्रोत परिचालन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेको छ । २०७९ असार मसान्तसम्ममा वित्तीय स्रोत संकलन अघिल्लो त्रयमासको प्राथमिक पुँजीको ५.५९ गुणा रहेको छ ।

तालिका २.३ : वित्तीय स्रोत संकलन सम्बन्धी विवरण (थोक कर्जा प्रदायक)

(रु.करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
(क) बचत	-	-	-	-	-
(ख) सापटी	३,४३३.६२	४,१३७.४२	४,७३६.८४	२०.५०	१४.४९
कुल वित्तीय स्रोत संकलन	३,४३३.६२	४,१३७.४२	४,७३६.८४	२०.५०	१४.४९
प्राथमिक पुँजी (अघिल्लो त्रयमास)	६२४.०६	७२०.३८	८४७.५७		
वित्तीय स्रोत संकलन/प्राथमिक पुँजी अनुपात (गुणा)	५.५०	५.७४	५.५९		

२.३.१ खुद्रा कर्जा प्रदायक : खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले बचत संकलन र सापटी रकम बढाएका छन् । २०७९ असार मसान्तसम्ममा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले बचत संकलन रू. १ खर्ब ५९ अर्ब २ करोड र सापटी रू. १ खर्ब ८६ अर्ब २१ करोड गरी जम्मा रू. ३ खर्ब ४५ अर्ब २४ करोड वित्तीय स्रोत संकलन गरेका छन् । उक्त बचत संकलन र सापटी रकम अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा क्रमशः २२.८७ र ५४.०३ प्रतिशतले बढेकोमा यस आर्थिक वर्षमा बचत संकलन र सापटी रकम क्रमशः २१.९३ र १२.१९ प्रतिशतले बढेको छ । वित्तीय बजारमा बैंकहरूबाट प्राप्त हुने सापटीमा आएको संकुचनको कारण अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा यस आर्थिक वर्षमा कुल वित्तीय स्रोत संकलनको वृद्धिदर कम देखिएको हो । २०७८ असार मसान्तमा खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको प्राथमिक पुँजीको ८.३७ गुणा मात्रै वित्तीय स्रोत संकलन भएकोमा २०७९ असार मसान्तमा भने प्राथमिक पुँजीको ७.५७ गुणा मात्रै वित्तीय स्रोत संकलन भएको छ ।

तालिका २.४: वित्तीय स्रोत संकलन सम्बन्धी विवरण (खुद्रा कर्जा प्रदायक)

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
(क) बचत	१०,६१५.०२	१३,०४२.५४	१५,९०२.२८	२२.८७	२१.९३
(ख) सापटी	१०,७७५.६०	१६,५९७.४९	१८,६२१.३२	५४.०३	१२.१९
कुल वित्तीय स्रोत संकलन	२१,३९०.६२	२९,६४०.०३	३४,५२३.५९	३८.५७	१६.४८
प्राथमिक पुँजी (अघिल्लो त्रयमास)	२,७८३.८३	३,५४२.७१	४,५५८.८०		
वित्तीय स्रोत संकलन/प्राथमिक पुँजी अनुपात (गुणा)	७.६८	८.३७	७.५७		

२.४ कर्जा तथा सापटी

२०७९ असार मसान्तसम्ममा थोक कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जा तथा सापटी रकममा वृद्धि भएको छ भने निष्क्रिय कर्जाको अनुपातमा ह्रास आएको छ । थोक कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गरेको कुल कर्जा तथा सापटी रकम २०७८ असारको तुलनामा २०.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७९ असार मसान्तमा रू. ५७ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ । समीक्षा अवधिमा कुल कर्जा तथा सापटीमध्ये निष्क्रिय कर्जा रू. २४ करोड अर्थात् ०.४१ प्रतिशत मात्र रहेको छ । २०७८ असार मसान्तमा निष्क्रिय कर्जाको अनुपात ०.४४ प्रतिशत रहेको थियो भने २०७७ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात ०.४० प्रतिशत मात्र रहेको थियो । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा सक्रिय कर्जा २०.२६ प्रतिशतले बढेको छ भने निष्क्रिय कर्जा १२.०९ प्रतिशतले बढेको छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सक्रिय कर्जा २६.९८ प्रतिशतले बढेको थियो भने निष्क्रिय कर्जा ३७.०५ प्रतिशतले बढेको थियो ।

तालिका २.५: कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण (थोक कर्जा)

(रु. करोडमा)

कर्जा विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
सक्रिय कर्जा	३,७७८.५९	४,७९८.२२	५,७७०.३८	२६.९८	२०.२६
निष्क्रिय कर्जा	१५.३२	२१.००	२३.५४	३७.०५	१२.०९
कुल कर्जा तथा सापट	३,७९३.९१	४,८१९.२२	५,७९३.९२	२७.०३	२०.२३
निष्क्रिय कर्जा अनुपात	०.४०	०.४४	०.४१		

२०७९ असार मसान्तसम्ममा खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको कुल कर्जा तथा सापटी रकम र निष्क्रिय कर्जा रकम दुवैमा वृद्धि भएको छ । खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले प्रवाह गरेको कुल कर्जा तथा सापट रकम २०७८ असारको तुलनामा २३.४४ प्रतिशतले बढेर २०७९ असार मसान्तमा रु. ३ खर्ब ९१ अर्ब ७५ करोड पुगेको देखिन्छ । यसैगरी २०७९ असार मसान्तमा निष्क्रिय कर्जा रु.१० अर्ब ४ करोड अर्थात् २.५६ प्रतिशत रहेको छ । २०७८ असार मसान्तमा निष्क्रिय कर्जाको अनुपात २.९७ प्रतिशत रहेको थियो भने २०७७ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात २.३४ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा अवधिमा निष्क्रिय कर्जाको वृद्धिदर ६.४९ प्रतिशत छ भने सक्रिय कर्जाको वृद्धिदर २३.९६ प्रतिशत रहेको छ जुन गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा क्रमशः ७९.४७ र ४०.२६ प्रतिशतले बढेको थियो ।

तालिका २.६: कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण (खुद्रा कर्जा)

(रु. करोडमा)

कर्जा विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
सक्रिय कर्जा	२१,९५३.८९	३०,७९३.२३	३८,१७०.४६	४०.२६	२३.९६
निष्क्रिय कर्जा	५२५.४२	९४२.९५	१,००४.२०	७९.४७	६.४९
कुल कर्जा तथा सापट	२२४७९.३१	३१७३६.१८	३९१७४.६६	४१.१८	२३.४४
निष्क्रिय कर्जा अनुपात	२.३४	२.९७	२.५६		

२०७९ असार मसान्तसम्ममा क्षेत्रगत कर्जा प्रवाहतर्फ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुबाट कृषि क्षेत्रतर्फ कर्जा प्रवाहको हिस्सा बढेको छ । लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले २०७९ असार मसान्तमा प्रवाह गरेको कुल कर्जाको ४६.११ प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा प्रवाह भएको देखिन्छ । २०७८ असार मसान्तमा कृषि क्षेत्रमा ४४.८२ प्रतिशत कर्जा प्रवाह भएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को चौथो त्रयमाससम्ममा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुले प्रवाह गरेको कुल कर्जा मध्ये घरेलु तथा लघु उद्योग क्षेत्रमा ३.३५ प्रतिशत र सेवा व्यवसाय क्षेत्रमा ३०.२५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह भएको देखिन्छ ।

तालिका २.७: कर्जा तथा सापटको क्षेत्रगत वर्गीकरण

कर्जा विवरण	२०७८ असार (रु. करोडमा)	२०७८ असार (प्रतिशत)	२०७९ असार (रु. करोडमा)	२०७९ असार (प्रतिशत)
कृषि	१६,३८५.५५	४४.८२	२०,७३५.५५	४६.११
घरेलु तथा लघु उद्योग	१,२१६.६९	३.३३	१,५०७.५७	३.३५
सेवा व्यवसाय	११,४२१.२७	३१.२४	१३,६०१.७७	३०.२५
थोक कर्जा	४,८१९.२२	१३.१८	५,७९३.९२	१२.८८
अन्य	२,७१२.६७	७.४२	३,३२९.७७	७.४०
जम्मा	३६,५५५.४०	१००.००	४४,९६८.५८	१००.००

२०७९ असार मसान्तसम्ममा थोक कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था र निष्क्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्था बढेको छ तर अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था र निष्क्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्थाको वृद्धिदर भने घटेको छ । २०७९ असार मसान्तमा उक्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०७८ असार मसान्तको तुलनामा १२.३५ प्रतिशतले बढेर रु. १ अर्ब ९ करोड पुगेको छ । जसमध्ये निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०७८ असार मसान्तको तुलनामा ८.१६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २० करोड पुगेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रकम ३२.८६ प्रतिशतले बढेको थियो भने निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रकम २५.९३ प्रतिशतले बढेको थियो ।

तालिका २.८: कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (थोक कर्जा प्रदायक)

(रु. करोडमा)

कर्जा विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
सक्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्था	५८.५९	७८.८३	८९.३३	३४.५६	१३.३२
निष्क्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्था	१४.४०	१८.१४	१९.६२	२५.९३	८.१६
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	७२.९९	९६.९७	१०८.९५	३२.८६	१२.३५
कुल कर्जामा कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (अनुपात)	१.९२	२.०१	१.८८		

२०७९ असार मसान्तसम्ममा खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था र निष्क्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्थामा वृद्धि भएको छ तर अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था र निष्क्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्थाको वृद्धिदर भने उल्लेख्य रूपमा घटेको छ । २०७९ असार मसान्तमा उक्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०७८ असार मसान्तको तुलनामा ८.४५ प्रतिशतले बढेर रु. १० अर्ब ६२ करोड पुगेको छ । जसमध्ये निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था २०७८ असार मसान्तको तुलनामा ७.०१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ अर्ब

२१ करोड रहेको छ । अधिल्लो आर्थिक वर्षमा कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रकम ४१.७८ प्रतिशतले बढेको थियो भने निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था रकम ५८.२४ प्रतिशतले बढेको थियो ।

तालिका २.९: कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (खुद्रा कर्जा प्रदायक)

(रु. करोडमा)

कर्जा विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
सक्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्था	३८२.७५	४९२.०४	५४०.६८	२८.५५	९.८८
निष्क्रिय कर्जामा नोक्सानी व्यवस्था	३०७.७८	४८७.०२	५२१.१६	५८.२४	७.०१
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	६९०.५३	९७९.०६	१०६१.८३	४१.७८	८.४५
कुल कर्जामा कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (अनुपात)	३.०७	३.०९	२.७१		

२०७९ असार मसान्तमा खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको धितो कर्जाको अंश घटेको छ भने लघु व्यवसाय कर्जाको अंश बढेको छ । २०७९ असार मसान्तमा खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको धितो कर्जासँग कुल कर्जा तथा सापटको अनुपात १८.२० प्रतिशत रहेको छ । यस्तो अनुपात २०७८ असार मसान्तमा १९.१२ प्रतिशत र २०७७ असार मसान्तमा १८.५३ प्रतिशत रहेको थियो । लघु व्यवसाय कर्जाको अंश पनि २०७८ असारमा ७३.७६ प्रतिशत रहेकोमा २०७९ असारमा ७४.८७ प्रतिशत पुगेको छ ।

तालिका २.१०: धितो कर्जा कुल कर्जा अनुपात (खुद्रा कर्जा प्रदायक)

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
धितो कर्जा	४,१६४.४३	६,०६७.८५	७,१२९.९९	४५.७१	१७.५०
लघु व्यवसाय कर्जा	१७,०४२.७४	२३,४०७.५७	२९,३३१.८२	३७.३५	२५.३१
अन्य कर्जा	१,२७२.१४	२,२६०.७७	२,७१२.८५	७७.७१	२०.००
कुल कर्जा तथा सापट प्रदान	२२,४७९.३१	३१,७३६.१८	३९,१७४.६६	४१.१८	२३.४४
धितो कर्जा/कुल कर्जा तथा सापट (प्रतिशत)	१८.५३	१९.१२	१८.२०		
लघु व्यवसाय कर्जा/ कुल कर्जा तथा सापट (प्रतिशत)	७५.८२	७३.७६	७४.८७		
अन्य कर्जा/कुल कर्जा तथा सापट(प्रतिशत)	५.६६	७.१२	६.९३		

२.५ लगानी

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको लगानीमा ह्रास आएको छ । २०७९ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल लगानी रु. ६ अर्ब १० करोड पुगेको छ जुन २०७८ असार मसान्तको तुलनामा ५८.५७ प्रतिशतले कम हो । अधिल्लो आर्थिक वर्षमा कुल

लगानी ४४.२५ प्रतिशतले बढेको थियो । विशेषगरी मुद्धती निक्षेपमा लगानी रहेको रकम कर्जा प्रवाहका लागि प्रयोग भएको कारण समग्र लगानीमा ह्रास आएको देखिन्छ । लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले मुद्धती निक्षेपमा २०७९ असारसम्म रु. ४ अर्ब ४५ करोड राखेका छन् जुन रकम २०७८ असार मसान्तको तुलनामा ६६.६५ प्रतिशतले कम हो । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा मुद्धती निक्षेपमा राखेको रकम ४१.४२ प्रतिशतले बढेको थियो । लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले समीक्षा अवधिमा मुद्धती निक्षेपमा गरेको लगानी र शेयर तथा डिबेन्चरमा गरेको लगानी घटेको देखिन्छ ।

तालिका २.११: लगानी विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
सरकारी सुरक्षणपत्र	४६.५६	५५.७३	७५.९६	१९.७१	३६.२९
शेयर तथा डिबेन्चर	२४.२१	१३.२६	९.३५	(४५.२५)	(२९.४५)
मुद्धती निक्षेप	९४३.७६	१,३३४.७१	४४५.१९	४१.४२	(६६.६५)
अन्य लगानी	५.४१	६७.५५	७९.०५	१,१४९.५७	१७.०२
जम्मा लगानी	१,०१९.९४	१,४७९.२५	६०९.५५	४४.२५	(५८.५७)

२.६ जोखिम भारित सम्पत्ति र कुल सम्पत्ति

२०७९ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति र जोखिम भारित सम्पत्ति दुवै बढेको छ । उक्त अवधिमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति रु. ५ खर्ब ७ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ । यो २०७८ असार मसान्तको तुलनामा १६.८४ प्रतिशतले बढी हो । अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा कुल सम्पत्ति ३६.९२ प्रतिशतले बढेको थियो । २०७९ असार मसान्तमा कुल जोखिम भारित सम्पत्ति (Risk Weighted Assets) कुल सम्पत्तिको ९३.९९ प्रतिशत रहेको छ जुन २०७८ असार मसान्तमा ९१.२५ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका २.१२: कुल सम्पत्ति र जोखिम भारित सम्पत्तिको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
कुल सम्पत्ति	३१,७५१.८८	४३,४७३.६८	५०,७९४.३२	३६.९२	१६.८४
जोखिम भारित सम्पत्ति	२८,७२०.२८	३९,६६९.८८	४७,७४२.५६	३८.१२	२०.३५
जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात (प्रतिशत)	९०.४५	९१.२५	९३.९९		

२.७ मुनाफा स्थिति

२०७९ असार मसान्तमा थोक कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको खुद मुनाफामा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ । उक्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को

चौथो त्रयमाससम्ममा ब्याज आम्दानी रु. ५ अर्ब ५२ करोड र ब्याज खर्च रु. २ अर्ब ९१ करोड रहेको छ । समीक्षा अवधिमा यस्ता लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले रु. १ अर्ब ६५ करोड खुद मुनाफा गरेका छन् जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ५४.९४ प्रतिशतले बढी हो ।

तालिका २.१३: मुनाफा स्थिति (थोक कर्जा प्रदायक)

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
ब्याज आम्दानी	४५२.८९	३६१.५१	५५२.३४	(२०.१८)	५२.७९
ब्याज खर्च	२५२.५७	१४७.३३	२९१.४८	(४१.६७)	९७.८४
संचालन आम्दानी	२१०.८२	२२४.२९	२७५.३४	६.३९	२२.७६
खुद नाफा/नोक्सान	१०५.२६	१०६.६९	१६५.३०	१.३६	५४.९४

समग्रमा खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको खुद मुनाफामा ह्रास आएको छ । उक्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको २०७८ असार मसान्तमा खुद मुनाफा रु. १० अर्ब ७६ करोड रहेकोमा १.८१ प्रतिशतले ह्रास भई २०७९ असार मसान्तमा खुद मुनाफा १० अर्ब ५६ करोड पुगेको छ । उक्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ब्याज आम्दानी रु. ५४ अर्ब ४५ करोड र ब्याज खर्च रु. २७ अर्ब ६१ करोड रहेको छ (तालिका २.१४)। यस अवधिमा सञ्चालित ६१ खुद्रा कर्जा प्रदायक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू मध्ये २ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू खुद नोक्सानीमा रहेको देखिन्छ ।

तालिका २.१४: मुनाफा स्थिति (खुद्रा कर्जा प्रदायक)

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
ब्याज आम्दानी	३,६६३.७७	४,१६८.८१	५,४४४.७९	१३.७८	३०.६१
ब्याज खर्च	१,९३४.१६	१,६८०.६१	२,७६०.७३	(१३.११)	६४.२७
संचालन आम्दानी	२,१६३.३४	३,१३८.९५	३,३७५.७५	४५.१०	७.५४
खुद नाफा/नोक्सान	४२९.४६	१,०७५.९२	१,०५६.४८	१५०.५३	(१.८१)

२.८ तरलता स्थिति

समीक्षा अवधिमा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको तरल सम्पत्तिमा ह्रास आएको छ । सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था र छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था मात्र रहेका छन् । २०७९ असार मसान्तमा उक्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको तरल सम्पत्तिमा २०७८ असारको तुलनामा २.४१ प्रतिशतले ह्रास भई रु. ३ अर्ब ५९ करोड पुगेको छ ।

तालिका २.१५: तरलता स्थिति (सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने संस्था)

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
नगद	३.७६	४.५४	३.४९	२०.८८	(२३.१०)
नेपाल राष्ट्र बैंक मौज्जात	८४.३८	९४.९३	१०१.१०	१२.५०	६.५०
बैंक तथा वित्तीय संस्था मौज्जात	५१८.७०	२१२.५७	१७८.३५	(५९.०२)	(१६.१०)
सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	४६.५६	५५.७३	७५.९६	१९.७१	३६.२९
कुल तरल सम्पत्ति	६५३.३९	३६७.७८	३५८.९१	(४३.७१)	(२.४१)
कुल निक्षेप (अघिल्लो त्रयमास)	३,०८९.९०	३,७२०.५०	४,००२.६१		
कुल सापटी (अघिल्लो त्रयमास)	१,१५०.९४	१,२७४.२७	१,१४७.१३		
तरल सम्पत्ति/ कुल निक्षेप (प्रतिशत)	२१.१५	९.८९	८.९७		
तरल सम्पत्ति/ कुल निक्षेप तथा सापटी (प्रतिशत)	१५.४१	७.३६	६.९७		
वैधानिक तरलता अनुपात	४.३१	४.२५	४.२		
अनिवार्य मौज्जात अनुपात	२.७१	२.४५	३.१८		

२०७९ असार मसान्तमा तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप अनुपात ८.९७ प्रतिशत रहेको छ । २०७७ असार र २०७८ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात क्रमशः २१.१५ प्रतिशत र ९.८९ प्रतिशत रहेको थियो । सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको २०७९ असार महिनाको वैधानिक तरलता अनुपात र अनिवार्य मौज्जात अनुपात क्रमशः ४.२ प्रतिशत र ३.१८ प्रतिशत रहेको छ । समग्रमा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको अनिवार्य नगद मौज्जात र वैधानिक तरलता अनुपात तोकिएको न्यूनतम दरभन्दा बढी नै रहेको छ ।

तालिका २.१६: तरलता स्थिति (सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने संस्था)

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७७ असार (१)	२०७८ असार (२)	२०७९ असार (३)	प्रतिशत परिवर्तन	
				(२-१)/(१) *१००	(३-२)/(२) *१००
नगद	३४.१९	४७.५७	३३.६५	३९.१२	(२९.२६)
नेपाल राष्ट्र बैंक मौज्जात	५५.११	७१.४०	७५.२१	२९.५५	५.३४
बैंक तथा वित्तीय संस्था मौज्जात	२,३४१.८४	२,३९७.८३	१,६४०.१५	२.३९	(३१.६०)
सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	-	-	-	०.००	०.००
कुल तरल सम्पत्ति	२४३१.१४	२,५१६.८०	१,७४९.०१	३.५२	(३०.५१)
कुल बचत (अघिल्लो त्रयमास)	७,३१४.००	९,०००.३३	९,७९४.४३		
कुल सापटी (अघिल्लो)	१३,३५६.५७	१९,०७१.६६	२१,६४६.६०		
तरल सम्पत्ति/ कुल बचत (प्रतिशत)	३३.२४	२७.९६	१७.८६		
तरल सम्पत्ति/ कुल बचत तथा सापटी (प्रतिशत)	११.७६	८.९७	५.५६		
अनिवार्य मौज्जात अनुपात	०.७८	०.५५	०.६०		

सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल तरल सम्पत्तिमा उल्लेख्य ह्रास आएको छ । सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको २०७९ असार मसान्तमा तरल सम्पत्ति २०७८ असारको तुलनामा ३०.५१ प्रतिशतले ह्रास भई रु. १७ अर्ब ४९ करोड पुगेको छ । २०७८ असार मसान्तमा २७.९६ प्रतिशत रहेको तरल सम्पत्ति/कुल बचत अनुपात २०७९ असार मसान्तमा भने १७.८६ प्रतिशत रहेको छ । समीक्षा अवधिमा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात घटेको छ । समग्रमा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको २०७९ असार महिनाको अनिवार्य मौज्जात अनुपात ०.६० प्रतिशत रहेको छ (तालिका २.१६) । सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने कुल ६३ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको अनिवार्य नगद मौज्जात तोकिएको दर भित्रै रहेको छ ।

खण्ड (३)

निर्देशन पालनाको स्थिति

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी निर्देशनहरू अन्तर्गत पुँजीकोष, वित्तीय स्रोत संकलन, अनिवार्य मौज्जात, कर्जा वर्गीकरण तथा नोक्सानी व्यवस्था, प्रति ग्राहक कर्जा सीमा, ब्याजदर सम्बन्धी व्यवस्था, लगानी सम्बन्धी व्यवस्था आदिको निर्देशन पालना सम्बन्धमा विभिन्न वित्तीय संस्थाहरूको स्थिति यस खण्डमा विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१ पुँजीकोष अनुपात

यस बैंकको निर्देशन बमोजिम लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले कुल जोखिम भारित सम्पत्तिको ४ प्रतिशत प्राथमिक पुँजी र ८ प्रतिशत पुँजीकोष कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा २०७९ असार मसान्तको अपरिष्कृत वित्तीय विवरणको आधारमा बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. र सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. को पुँजीकोष ८ प्रतिशत भन्दा कम रहेको देखिन्छ । दुवै संस्थालाई शीघ्र सुधारात्मक कारवाही सम्बन्धी विनियमावली २०७४ को विनियम ३ को खण्ड (ग) बमोजिमको कारवाही गरिएको छ । बाँकी अन्य सबै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले पुँजीकोष सम्बन्धी निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ ।

३.२ वित्तीय स्रोत संकलन

अघिल्लो त्रयमासमा कायम रहेको प्राथमिक पुँजीको बढीमा ३० गुणासम्म वित्तीय स्रोत संकलन गर्न पाउने विद्यमान व्यवस्था रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा सम्पूर्ण लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले सो निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ ।

३.३ कर्जा वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

(क) सक्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

यस बैंकको निर्देशन बमोजिम २०७९ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले असल र सुक्ष्म निगरानी कर्जाका लागि क्रमश १.३ प्रतिशत र ५ प्रतिशत तथा बीमित कर्जाको हकमा उपरोक्त व्यवस्थाको २५ प्रतिशत नोक्सानी व्यवस्था कायम गरेको देखिन्छ ।

(ख) निष्क्रिय कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

यस बैंकको निर्देशन बमोजिम २०७९ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले निष्क्रिय कर्जा लाई कमसल, शंकास्पद र खराब कर्जामा वर्गीकरण गरी क्रमश २५, ५० र १०० प्रतिशत तथा बीमित कर्जाको हकमा उपरोक्त व्यवस्थाको २५ प्रतिशत नोक्सानी व्यवस्था कायम गरेको देखिन्छ ।

२०७९ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जामा निष्क्रिय कर्जा अनुपात २.२९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

३.४ धितो कर्जा र कुल कर्जा अनुपात

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफूले प्रदान गरेको कुल कर्जाको एक-तिहाईमा नबढ्ने गरी धितो लिई लघु उद्यम कर्जा प्रदान गर्नसक्ने व्यवस्था रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९ असार मसान्तमा धितो कर्जा कुल कर्जाको १८.२० प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

३.५ अनिवार्य मौज्जात अनुपात

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले कुल बचत दायित्वको ०.५ प्रतिशत (सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्नेको हकमा २ प्रतिशत) अनिवार्य मौज्जात अनुपात कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा सबै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले सो निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ ।

३.६ तरल सम्पत्ति अनुपात

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन २०७८ अनुसार सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कुल बचत दायित्वको २.५ प्रतिशत तरल सम्पत्ति अनुपात तथा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कुल बचत तथा निक्षेप दायित्वको ४ प्रतिशत वैधानिक तरलता अनुपात कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा २०७९ असार मसान्तमा सम्पूर्ण लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले सो व्यवस्थाको पालना गरेको देखिन्छ ।

३.७ नेपाल राष्ट्र बैंकमा पठाउनुपर्ने विवरण सम्बन्धमा

यस बैंकबाट जारी भएको निर्देशन नं. ९ बमोजिम वित्तीय विवरणहरू यस बैंकमा पठाउनु पर्ने व्यवस्थाको सम्बन्धमा २०७९ असार मसान्तसम्ममा सम्पूर्ण लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आवश्यक कागजात तथा वित्तीय विवरणहरू पठाइरहेको देखिन्छ ।